

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/79/2024
Identifikačné číslo spisu:	4111204660
Dátum vydania rozhodnutia:	28.04.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Vladík
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:4111204660.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ W. Z., rodená K., narodená XX. F. XXXX, I., B. XXX/XX, zastúpená: Mgr. Martin Babčaník, advokát, so sídlom Miloslavov, Oravská 1348/8 a 2/ W.. W. N., narodený XX. V. XXXX, G., O. XXX/XF, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Marián Kurhajec, s. r. o., so sídlom Bratislava, Bajkalská 13, IČO: 36 860 662, proti žalovanému: R.. S. N., narodený XX. V. XXXX, Z., O. X, zastúpený: Advokátska kancelária KUHAJDA, s. r. o., so sídlom Bratislava, Karadžičova 47, IČO: 47 232 773, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 17C/46/2011, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 09. novembra 2022 sp. zn. 5Co/104/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa 1/ má nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému.

Žalobcovi 2/ sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v poradí tretím rozsudkom vo veci, z 12. júla 2021 č.k. 17C/46/2011-540, žalobu žalobcov ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol (výrok I.). O náhrade trov rozhodol s poukazom na § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak, že žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %, pretože v spore bol úspešný, ktorú náhradu sú mu povinní zaplatiť žalobcovia 1/ a 2/ (výrok II.) s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením (výrok III.).

2. Na odôvodnenie tohto rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia sa domáhali určenia, že do dedičstva po neb. G. K., rod. B. patrí nehnuteľnosť nachádzajúca sa v k.ú. I., zapísaná na LV č. XXXX a to byt č. XX na 7. nadzemnom podlaží bytového domu so súp. č. XXX, postaveného na pozemku parcely č. XXXX nachádzajúceho sa v I. na V. ul. č. X, vchod č. 1 a k tomuto bytu prislúchajúci spoluvlastnícky podiel (ďalej len „predmetný byt“). Podľa záverov súdu prvej inštancie predmetné

nehnuteľnosti mala právna predchodkyňa žalobcov, neb. G. K., previesť kúpnu zmluvou na svojho vnuka, žalovaného. Podľa tvrdení menovanej ju žalovaný požiadal o pomoc v súvislosti so zabezpečením hypotekárneho úveru, ktorý si bral na kúpu svojej nehnuteľnosti za účelom zabezpečenia úveru. Jej úmyslom nebolo darovať nehnuteľnosť žalovanému, ale tu bol úmysel predmetný byt tomuto vnukovi iba zapožičať, v snahe pomôcť s hypotékou, práve z dôvodu, že byt, ktorý si chcel vnuk kúpiť v Z., chcel založiť práve jej bytom v I.. S vnukom sa dohodli na tom, že mu byt daruje dovtedy, pokiaľ nesplatí úver, pričom nie je pravda, že by mu tento byt predala, resp. že by mala záujem uzatvoriť kúpnu zmluvu. Poprela, že by jej zo strany žalovaného ako aj jeho nebohej matky bola vyplatená akákoľvek finančná suma. Naopak, žalovaný tvrdil, že o tom, že má dôjsť ku kúpe bytu sa dohodla jeho babka, neb. G. K., s jeho, dnes už tiež nebohrou mamou, pričom nikdy sa nehovorilo o tom, že by sa mala uzavrieť darovacia zmluva. Žalovaný tvrdil, že z jeho strany, ako aj zo strany jeho matky bola vyplatená kúpna cena, pričom časť kúpnej ceny vo výške 200.000 Sk v tom čase uhradila jeho matka a zvyšok kúpnej ceny uhradil on v byte babky, kde mu na to finančné prostriedky požičal aj jeho brat. Podľa súdu prvej inštancie bolo jednoznačne preukázané, že zo strany neb. G. K. bol právny úkon previesť nehnuteľnosti na žalovaného slobodný a vážny, čo sama menovaná, v postavení pôvodnej žalobkyne v konaní, aj na pojednávaní potvrdila, keď uviedla, že tak urobila dobrovoľne a z dôvodov, že chcela svojmu vnukovi pomôcť a zapožičať mu byt, aby si mohol úver zobrať s tým, že keď úver splatí, byt jej vráti. Tento právny úkon urobila dobrovoľne, bez nátlaku, t.j. bez fyzického donútenia, urobila ho bez právnej vyhrážky ako aj bez psychického donútenia, pričom vzhľadom na tieto skutočnosti sa v danom prípade podľa súdu nejedná o absolútnu neplatnosť právneho úkonu ale podpísanie kúpnej zmluvy neb. G.E. K. bolo prejavom vôle, ktorý bol uskutočnený v dôsledku omylu, čo znamená, že vôľa konajúceho je vadná, ide o tzv. omyl vo vôli, vnútorný omyl, čo znamená, že neb. G. K. mala nesprávnou, resp. nedostatočnú predstavu o právnom úkone, ktorý urobila. K právnomu úkonu, k podpísaniu kúpnej zmluvy, došlo zo strany neb. G. K. v omyle z dôvodu, že táto nikdy nemala záujem previesť kúpnu zmluvou nehnuteľnosť na žalovaného a právny úkon urobila v omyle, vychádzajúc zo skutočnosti, ktorá je pre daný právny úkon rozhodujúca (podstatný omyl) a bez nej by k právnomu úkonu nedošlo, pričom predmetný právny úkon vyvolala druhá strana, t.j. žalovaný, ktorý o omyle konajúcej musel vedieť, pretože ak chcel nehnuteľnosťou ručiť za úver, musela byť v jeho výlučnom vlastníctve, čiže nemohol uzavrieť darovaciu zmluvu, ale iba kúpnu zmluvu, pričom samotná kúpna cena nehnuteľnosti je podhodnotená vzhľadom na ďalší vypracovaný znalecký posudok. Výplatenie kúpnej ceny žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal. Keďže došlo k omylu v právnom dôvode, čo znamená, že vôľa konajúcej osoby, v tomto prípade neb. G. K. smerovala k inému právnomu úkonu než k tomu, ktorý chcela urobiť, teda ide o prípad, kedy sa účastník mylne domnieva, že jeho vôľa smeruje k určitému právnomu úkonu. Uvedená vada sa nepovažuje za takú okolnosť, ktorá by mala mať za následok absolútnu neplatnosť právneho úkonu ale iba umožňuje subjektu, ktorý bol uvedený do omylu napadnúť právny úkon z dôvodu jeho relatívnej neplatnosti. Súd prvej inštancie tiež poukázal na to, že pri zmluvách, pri uzavretí ktorej jeden z účastníkov úmyselne predstieral určitú vôľu so záverom vyvolať u druhého účastníka omyl, alebo využiť jeho omyl nie je neplatná pre nedostatok vážnej vôle podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka alebo pre rozpor so zákonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Ide len o dôvod relatívnej neplatnosti v zmysle § 49a Občianskeho zákonníka a účastník, ktorý bol uvedený do omylu môže sa dovolať neplatnosti úkonu v rámci 3-ročnej premlčacej doby v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka. Táto premlčacia doba začína plynúť vždy dňom, kedy došlo k urobeniu právneho úkonu. K prevodu predmetného bytu došlo dňa 04. 10. 1999, trojročná lehota na dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu začala plynúť od 10. 02. 2000, kedy došlo k zavkladovaniu tejto zmluvy, pretože povolením vkladu sa žalovaný stal vlastníkom spornej nehnuteľnosti. Lehota uplynula dňa 10. 02. 2003, čo bol posledný deň, kedy sa neb. G. K. mohla domáhať relatívnej neplatnosti právneho úkonu. Predmetná žaloba bola podaná na súd až dňa 21. 02. 2011. Námetka premlčania vznesená v konaní žalovaným bola preto dôvodná a z tohto dôvodu súd prvej inštancie žalobu žalobcov zamietol.

3. Krajský súd v Nitre (ďalej (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalobcov 1/ a 2/ rozsudkom 09. novembra 2022 sp. zn. 5Co/104/2021 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že určil, že do dedičstva po neb. G. K. patrí predmetný byt, žalobcom 1/ a 2/ priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu, žalobkyňi 1/ priznal voči žalovanému

nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu a žalobcovi 2/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

4. Tento rozsudok odvolací súd odôvodnil tak, že súd prvej inštancie síce v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav, tento však nesprávne právne posúdil. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie nezdieľal právny záver, že zmluva o prevode vlastníctva predmetného bytu spísaná dňa 04. 10. 1999 je relatívne neplatný právny úkon podľa § 49a Občianskeho zákonníka a prevodkyňa, neb. G.E. K. sa nedovolala relatívnej neplatnosti v premlčacej dobe tri roky a preto po vznesení námietky premlčania žalovaným musela byť žaloba zamietnutá. Predmetný právny úkon podľa názoru odvolacieho súdu vykazuje esenciálne znaky absolútne neplatného právneho úkonu v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pri ktorom nie je možné uvažovať o premlčaní. Čo sa týka samotnej určitosti a zrozumiteľnosti posudzovanej zmluvy, tak v prospech jej hodnotenia ako právneho úkonu absolútne neplatného nasvedčuje ten fakt, že uvedený právny úkon nie je ani označený ako kúpna zmluva. V predmetnom prípade uzavretia daného právneho úkonu absentovala vôľová zložka na strane každého účastníka tohto úkonu uzatvoriť kúpnu zmluvu, čo takýto úkon stavia do pozície simulovaného právneho úkonu subsumovateľného pod obsah § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ ide o neb. G. K., táto nemala záujem uzatvoriť darovaciu a ani kúpnu zmluvu vzťahujúcu sa na predmetný byt, ale jej záujmom bolo žalovanému ako jej vnukovi dočasne vypomôcť a to formou založenia predmetného bytu za účelom poskytnutia hypotekárneho úveru, ktorým malo byť zabezpečené bývanie žalovaného a členov jeho rodiny. Vzťah menovanej k tomuto bytu sa fakticky vôbec nezmenil, pretože v ňom zostala naďalej bývať a platila aj poplatky spojené s užívaním a čiastočnou rekonštrukciou bytu. Na strane žalovaného absencia vôľovej zložky uzavrieť kúpnu zmluvu na predmetný byt, ktorý bol vo vlastníctve neb. G. K. bola daná jednak tým, že aj prvoinštančný súd v rámci odôvodnenia svojho zamietajúceho rozsudku konštatoval neunesenie dôkazného bremena žalovaným v tom smere, že v konaní nepreukázal zaplatenie kúpnej ceny za prevádzaný byt. Podľa názoru odvolacieho súdu hlavným dôvodom na strane žalovaného k uzavretiu tohto právneho úkonu mala byť reparácia ním pociťovanej majetkovej krivdy nastalej v súvislosti so zbúraním rodinného domu v centre Mesta Nítry, pričom matke žalovaného nebola od Mesta Nítry poskytnutá bytová náhrada, ako to bolo v prípade neb. G. K. a jej mladšej dcéry, t.j. žalobkyne 1/. Prvoinštančný súd sa nevysporiadal so zhodou vôle a jej prejavu na strane obidvoch účastníkov zmluvy. Zhodu vôle a jej prejavu vyhodnotil iba na strane neb. G. K., pričom zistenú nezhodu medzi prejavom a vôľou na strane žalobkyne kvalifikoval ako dôvod relatívnej neplatnosti právneho úkonu podľa § 49a Občianskeho zákonníka. Súd prvej inštancie nepostupoval komplexne, t.j. prejav tejto vôle neposudzoval u obidvoch účastníkov tohto právneho úkonu, t.j. aj žalovaného. Podľa názoru odvolacieho súdu žalovaný tým, že nemienil a podľa dokazovania ani nezaplatil kúpnu cenu za predmetný byt, nemal v skutočnosti záujem uzatvoriť kúpnu zmluvu, čo znamená, že aj v jeho prípade absentovala zhoda medzi vôľou a jej prejavom vôbec právny úkon kúpnej zmluvy uzatvoriť. Hlavným stimulom k uzatvoreniu právneho úkonu tohto druhu žalovaným mala byť náprava majetkovej krivdy z titulu neposkytnutia náhradného bytu jeho matke. Vzhľadom na simulovanie právneho úkonu kúpnej zmluvy medzi obidvoma jej účastníkmi ide o absolútne neplatný právny úkon podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, voči ktorému nie je možné úspešne vzniesť námietku premlčania. Odvolací súd preto žalobný návrh považoval za opodstatnený, právny úkon zo dňa 04. 10. 1999 v dôsledku svojej absolútnej neplatnosti nemohol vyvolať žiadne právne následky, a preto bolo potrebné podanej žalobe ako dôvodnej v celom rozsahu vyhovieť. Podľa názoru odvolacieho súdu daný právny úkon vykazuje aj náležitosti neplatného právneho úkonu v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka a to kvôli jeho rozporu s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1) narušenými konaním žalovaného voči neb. G. K. ako jeho najbližšej príbuznej, ktoré konanie nezodpovedá normám všeobecne akceptovaným spoločnosťou.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil podľa § 420 písm. f) CSP tým, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Podľa dovolateľa odvolací súd dospel k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvej inštancie bez

toho, aby dokazovanie zopakoval alebo náležite doplnil a takýmto nesprávnym procesným postupom porušil jeho právo na spravodlivý proces. Odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní. V danej veci súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu, že síce vyhodnotil, že došlo k právnomu úkonu a to k podpísaniu kúpnej zmluvy urobeného v omyle z dôvodu, že neb. G. K. nikdy nemala záujem previesť kúpnu zmluvou predmetný byt na žalovaného, teda právny úkon urobila v omyle vychádzajúci zo skutočnosti, ktorá je pre právny úkon rozhodujúca (podstatný omyl) a bez nej by k právnomu úkonu nedošlo, pričom predmetný právny úkon vyvolala druhá strana právneho úkonu, teda žalovaný, ktorý o omyle konajúcej musel vedieť. Jednalo sa o relatívnu neplatnosť právneho úkonu a žaloba bola podaná po viac ako desiatich rokoch od zavkladovania kúpnej zmluvy a žalovaný tak dôvodne namietol premlčanie. Súd prvej inštancie tiež uviedol, že žalovaný úmysel uzatvoriť kúpnu zmluvu mal (bod 30. ods. 3 odôvodnenia): „...teda vyvolal ho žalovaný, ktorý o omyle konajúcej žalobkyni musel vedieť, pretože keď chcel nehnuteľnosťou ručiť za úver, musela byť v jeho výlučnom vlastníctve, čiže nemohol uzavrieť darovaciu zmluvu ale len kúpnu zmluvu, ...“. Odvolací súd napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že žalobe vyhovel, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že predmetný právny úkon je absolútne neplatným, pretože v danom prípade absentovala vôľová zložka na strane každého účastníka tohto úkonu uzatvoriť kúpnu zmluvu, čo takýto úkon stavia do pozície simulovaného právneho úkonu subsumovateľného pod obsah § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na strane žalovaného absencia vôľovej zložky uzavrieť kúpnu zmluvu na predmetný byt bola podľa odvolacieho súdu daná jednak tým, že aj prvoinštančný súd v rámci odôvodnenia svojho zamietajúceho rozsudku konštatoval neunesenie dôkazného bremena žalovaným v tom smere, že v konaní nepreukázal zaplatenie kúpnej ceny za prevádzaný byt. Podľa názoru odvolacieho súdu hlavným dôvodom na strane žalovaného k uzavretiu tohto právneho úkonu mala byť reparácia ním pocítovanej majetkovej krivdy nastalej v súvislosti so zbúraním rodinného domu v centre Mesta Nitry, pričom matke žalovaného nebola od Mesta Nitry poskytnutá bytová náhrada, ako to bolo v prípade neb. G.E. K. a jej mladšej dcéry, t.j. žalobkyne 1/. Práve predmetné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v bode 37. obsahuje podľa žalovaného odlišný skutkový záver ako ten, ku ktorému dospel súd prvej inštancie, pričom samotný odvolací súd k odlišným skutkovým zisteniam ako súd prvej inštancie dospel bez toho, aby dokazovanie sám zopakoval alebo náležite doplnil. Okrem toho odvolací súd vo svojom rozhodnutí aplikoval ustanovenie všeobecného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, pričom nepostupoval v súlade s ustanovením § 382 CSP, a aj týmto nesprávnym procesným postupom došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces. Súd prvej inštancie aplikoval pri rozhodovaní vo veci samej ustanovenie § 49a Občianskeho zákonníka, pričom možnú aplikáciu ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka vylúčil. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí však aplikoval ustanovenie § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom strany sporu nevyzval na vyjadrenie k jeho použitiu (§ 382 CSP). V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľ namietal aj hodnotenie dôkazu-výpovede svedkyne V. Q. K. súdom prvej inštancie ako aj výpovede pôvodnej žalobkyne-neb. G. K., ktorá podľa neho nebola vzhľadom na svoj psychický stav schopná výpovede. V tomto smere žalovaným namietané skutočnosti oba konajúce súdy vôbec nevyhodnotili, ani žiadnym spôsobom vo svojich rozhodnutiach nespomenuli. Okrem toho odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu obsahuje až zjavné iracionality, na ktoré v dovolaní žalovaný poukázal.

7. Žalobkyňa 1/ k dovolaniu žalovaného uviedla, že súd prvej inštancie nikde v odôvodnení svojho rozsudku nekonštatoval existenciu skutočnej vôle uzavrieť kúpnu zmluvu na strane žalovaného, t.j. vôle odplatne nadobudnúť vlastnícke právo k predmetnému bytu. Práve naopak. Súd prvej inštancie vychádzal z vlastných tvrdení žalovaného, že „predmetným prevodom bytu malo dôjsť k majetkovému vysporiadaniu, predmetný byt mal dostať z dôvodov, že jeho teta, t.j. žalobkyňa v 1. rade dostala štátny byt, čiže bola zabezpečená a preto byt starých rodičov mal dostať on.“. Z viacerých častí odôvodnenia rozsudku prvoinštančného súdu je zrejmé, že skutkovým záverom súdu bolo, že účelom kúpnej zmluvy bola pomoc, o ktorú žiadal žalovaný pôvodnú žalobkyňu, so zabezpečením jeho hypotekárneho úveru s tým, že žalovaný úmyselne predstieral určitú vôľu so zámerom, aby tým vyvolal u pôvodnej žalobkyne omyl, pričom súd výslovne vyhodnotil konanie na strane žalovaného ako podvodné konanie. Dokonca aj so žalovaným citovanej časti odôvodnenia rozsudku okresného súdu vyplýva, že formu kúpnej zmluvy

si žalovaný zvolil účelovo preto, aby mohol nehnuteľnosťou ručiť za úver. Kúpna zmluva tak bola bez akýchkoľvek pochybností aj z jeho strany len simulovaným právnym úkonom. Skutočná vôľa žalovaného však k uzavretiu kúpnej zmluvy nesmerovala. Odvolací súd vychádzal z rovnakého skutkového záveru ako prvoinštančný súd a dovolacia námietka žalovaného v tomto smere neobstojí. To, čo bolo dôvodom zmeny rozsudku súdu prvej inštancie, bolo nesprávne právne posúdenie zisteného skutkového stavu zo strany prvoinštančného súdu. Žalobkyňa 1/ nesúhlasila ani s tým, že by došlo k porušeniu práv dovolateľa tým, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí aplikoval ustanovenie § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom nevyzval strany sporu na vyjadrenie k jeho použitiu podľa § 382 CSP. Táto námietka žalovaného je s ohľadom na ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu nedôvodná. V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho, konanie na odvolacom súde je poznačené vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f) CSP zakladajúcou prípustnosť dovolania v súvislosti s námietkou „prekvapivosti“ rozhodnutia výlučne vtedy, ak sú kumulatívne splnené nasledujúce podmienky: 1/ odvolací súd vo veci meritórne rozhodol (t.j. potvrdil alebo zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie), 2/ na hmotnoprávne posúdenie uplatneného nároku aplikoval „nové“ ustanovenie právneho predpisu (t.j. zákonné ustanovenie, ktoré bolo prvýkrát v priebehu súdneho sporu použité až v meritórnom rozhodnutí odvolacieho súdu), 3/ predmetné ustanovenie bolo pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúce a zároveň 4/ odvolací súd nevyzval strany sporu, aby sa k použitiu tohto „nového“ ustanovenia vyjadrili. O „nové“ ustanovenie právneho predpisu nejde vtedy, ak už bolo predmetné ustanovenie aplikované v skoršom štádiu konania, napr. v skoršom rozhodnutí súdu prvej inštancie (zrušenom na základe použitia opravných prostriedkov), alebo ak jeho možná aplikácia bola posudzovaná v predchádzajúcom kasačnom rozhodnutí odvolacieho súdu. Rovnako nemožno dospieť k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je prekvapivé, ak pri svojom rozhodovaní použil iné ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu ako súd prvej inštancie, ak sa aplikácie tohto ustanovenia domáhala niektorá zo strán sporu, či už v priebehu prvoinštančného konania, alebo v odvolacom konaní, a druhá strana sporu mala procesnú možnosť sa k tomu vyjadriť (sp. zn. 3Obdo/1/2019, 3Obdo/4/2020, 2Obdo/14/2022). V danej veci sa aplikácie ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka v právnom posúdení pôvodná žalobkyňa i jej nástupcovia v konaní domáhali v priebehu celého konania a aplikácia ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka v právnom posúdení bola avizovaná už v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení odvolacieho súdu (ktorým bol zrušený v poradí druhý rozsudok okresného súdu), bola zvažovaná prvoinštančným súdom pri jeho právnom posúdení v rámci tretieho (zmeneného) rozsudku a žalovaný ako strana sporu teda mal v priebehu prvoinštančného i odvolacieho konania procesnú možnosť kvalifikovane sa vyjadriť k aplikácii predmetného ustanovenia. Nemožno preto hovoriť o vade zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP a tzv. „prekvapivom“ rozhodnutí odvolacieho súdu. Nakoniec dovolateľ namietal, že konajúce súdy vyhodnotili dôkazy v rozpore so všeobecnými zásadami civilného sporového poriadku ako aj ustanovením § 191 ods. 1 CSP a takýmto nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jeho procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Aj táto námietka je podľa žalobkyne 1/ nedôvodná. Dovolaním nie je možné sa úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania, pretože činnosť súdu spočívajúca v hodnotení dôkazov a prijímaní skutkových záverov je založená na zásade voľného hodnotenia dôkazov súdom, ktoré nemôže byť predmetom dovolacieho prieskumu (R 42/1993). Žalobkyňa 1/ navrhla dovolanie žalovaného zamietnuť.

8. Žalobca 2/ sa k dovolaniu žalovaného nevyjadril.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie je prípustné a ako také je potrebné ho odmietnuť.

10. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v

ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces. Takýto nesprávny procesný postup súdu môže spočívať predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Dovolateľ prípustnosť svojho dovolania v zmysle § 420 písm. f) a teda porušenie práva na spravodlivý proces videl v tom, že odvolací súd bez toho, aby sám doplnil alebo zopakoval dokazovanie založil svoje právne závery o absolútnej neplatnosti dotknutého právneho úkonu na odlišných skutkových zisteniach oproti súdu prvej inštancie, pri svojom rozhodovaní aplikoval ustanovenie § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, pričom nepostupoval v súlade s ustanovením § 382 CSP, keď strany sporu nevyzval na vyjadrenie k jeho použitiu a nakoniec aj nesprávne hodnotil dôkazy-výpovede svedkyne V. Q. K. a pôvodnej žalobkyne-neb. G. K..

14. Podľa § 383 CSP je odvolací súd viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

15. Podľa § 384 ods. 1 CSP ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakuje sám.

16. Podľa § 385 ods. 1 CSP na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

17. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že odvolací súd je v zásade viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie. Iba v prípade, ak má pochybnosti o jeho správnosti, má možnosť dospieť k iným skutkovým záverom, a to vtedy, ak tieto vyplývajú z poznatkov, ktoré odvolací súd získal tým, že opakovane dokazoval vykonané súdom prvej inštancie alebo vykonal nové dôkazy.

18. Inak povedané, ak odvolací súd v rámci preskúmania rozhodnutia súdu prvej inštancie dôjde k záveru, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie zopakuje. Uvedená povinnosť odvolacieho súdu vyplýva z princípu priamosti, ktorý v tomto prípade znamená, že odvolací súd nemôže dôkazy vykonané súdom prvej inštancie sám len prehodnotiť. O nové hodnotenie dôkazov ide tam, kde má odvolací súd iný názor na spoľahlivosť dokazného prostriedku. Zároveň, ak chce odvolací súd vstúpiť do procesu modifikácie skutkového stavu, na ktorom je rozhodnutie súdu prvej inštancie založené, obligatórne musí byť nariadené odvolacie pojednávanie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 1279, 1287).

19. Dovolací súd v podobných súvislostiach stabilne zastáva názor, že je neprípustné a v rozpore so zásadou priamosti, aby odvolací súd k svojim odlišným skutkovým zisteniam dospel len na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie. Na to, aby ich mohol inak zhodnotiť, ich musí v odvolacom konaní opäť vykonať (porovnaj napr. 7Cdo/83/2018, 2Cdo/298/2020, 2Cdo/121/2022). Ak sa má potom vykonať pred odvolacím súdom dokazovanie, je potrebné nariadiť pojednávanie. Touto úpravou sa sleduje dôsledné rešpektovanie procesných práv strán sporu. Z hľadiska skutkového stavu možno uviesť, že ak odvolací súd vychádza z iných skutkových záverov ako súd prvej inštancie, musí jeho rozhodnutiu predchádzať pojednávanie, na ktorom sa zopakujú dôkazy alebo sa dokazovanie doplní vykonaním ďalších dôkazov (napríklad sp. zn. 2Obdo/33/2017).

20. Dovolací súd z obsahu súdneho spisu zistil, že odvolací súd sa v uvedenom smere žiadneho procesného pochybenia nedopustil.

21. Súd prvej inštancie kúpnu zmluvu, ktorou mala neb. G. K. previesť vlastnícke právo k predmetnému bytu na svojho vnuka-žalovaného, posúdil ako relatívne neplatný právny úkon z dôvodu, že táto ho urobila v omyle vychádzajúcim zo skutočnosti, ktorá je pre jeho uskutočnenie rozhodujúca, a žalovaný ako osoba, ktorej bol právny úkon určený, o tomto omyle musel vedieť. Pri svojom závere vychádzal prvoinštančný súd zo zistených skutočností, že zo strany neb. G. K. bol právny úkon previesť nehnuteľnosti na žalovaného slobodný a vážny ale bol urobený z dôvodu, že menovaná chcela svojmu vnukovi pomôcť a zapožičať mu byt, aby si mohol vziať úver s tým, že keď úver splatí, byt jej vráti. Podpísanie kúpnej zmluvy neb. G. K. tak bolo prejavom vôle, ktorý bol uskutočnený v dôsledku omylu, čo znamená, že vôľa konajúceho je vadná, ide o tzv. omyl vo vôli, vnútorný omyl, čo znamená, že neb. G. K. mala nesprávnú, resp. nedostatočnú predstavu o právnom úkone, ktorý urobila, nikdy nemala záujem previesť kúpnu zmluvou nehnuteľnosť na žalovaného. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie tiež vyplynulo, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno preukazujúce skutočnosť, že by jeho neb. matka mala vyplatiť neb. G. K. kúpnu cenu 200.000 Sk. Táto skutočnosť nebola žiadnym spôsobom potvrdená ani vypočutým svedkom, t.j. manželom neb. matky žalovaného, a vyplatenie kúpnej ceny jednoznačne nepotvrdil ani druhý svedok vypočutý v tomto spore, t.j. brat žalovaného W.. W. N.. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie ďalej vyplynulo, že hlavným dôvodom na strane žalovaného k uzavretiu kúpnej zmluvy mala byť reparácia ním pociťovanej majetkovej krivdy nastalej v súvislosti so zbúraním rodinného domu v centre Mesta Nítry, pričom matke žalovaného nebola od Mesta Nítry poskytnutá bytová náhrada, ako to bolo v prípade neb. G. K., jeho starej matky a jej mladšej dcéry-žalobkyne 1/.

22. Oproti súdu prvej inštancie odvolací súd posúdil kúpnu zmluvu uzatvorenú medzi neb. G. K. a jej vnukom-žalovaným ako absolútne neplatný právny úkon, keď vadu vo vôli konajúceho subjektu pri uskutočnení právneho úkonu konštatoval nielen na strane neb. G. K. ale aj na strane žalovaného, u ktorého absencia vôľovej zložky uzavrieť kúpnu zmluvu na predmetný byt bola daná jednak tým, že nezaplatil kúpnu cenu za predmetný byt a hlavným dôvodom k uzavretiu zmluvy mala byť uňho reparácia ním pociťovanej majetkovej krivdy nastalej v súvislosti so zbúraním rodinného domu v centre Mesta Nítry. Vzhľadom na simulovanie právneho úkonu kúpnej zmluvy medzi obidvoma jej účastníkmi išlo podľa odvolacieho súdu o absolútne neplatný právny úkon podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

23. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní hodnotil vôľu uzatvoriť kúpnu zmluvu na predmetný byt nielen na strane neb. G. K., ako súd prvej inštancie, ale aj na strane druhého účastníka právneho úkonu, žalovaného a to na základe skutočností, ktoré z vykonaného dokazovania zistil už súd prvej inštancie, ktoré ale on sám pri svojom rozhodovaní do úvahy nevzal. Hoci odvolací súd vyslovil vo veci iný právny názor na platnosť dotknutej kúpnej zmluvy ako súd prvej inštancie, bol jeho právny záver v tejto otázke založený len na skutočnostiach, ktoré vykonaným dokazovaním zistil samotný súd prvej inštancie, nedošlo k prehodnoteniu dôkazov, ktoré prvoinštančný súd vykonal a ani k zmene, či doplneniu skutkového stavu o nové skutočnosti, ktoré by mal odvolací súd zistiť sám zo zopakovaného alebo doplneného dokazovania. V procesnom postupe odvolacieho súdu tak niet

dovolateľom namietanej nesprávnosti, ktorá by zasiahla do jeho práva na spravodlivý proces.

24. Rovnaký záver platí potom aj pre ďalšiu dovolateľom namietanú nesprávnosť v procesnom postupe odvolacieho súdu. Ten podľa dovolateľa pri svojom rozhodovaní aplikoval ustanovenie § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré pri doterajšom rozhodovaní nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, pričom nepostupoval v súlade s ustanovením § 382 CSP.

25. Podľa § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

26. Uvedené zákonné ustanovenie a jeho dodržiavanie má predísť vydávaniu tzv. prekvapivých rozhodnutí a vychádza z princípu predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, ktorý je považovaný za komponent princíпов právneho štátu, osobitne princípu právnej istoty. Predvídateľnosť rozhodnutia platí aj pre odvolací súd a ten ju môže dosiahnuť najmä tým, že zoznámi strany so svojím odlišným právnym názorom a dá i príležitosť sa k tomuto názoru vyjadriť. Strany tak vedia, že odvolací súd bude na vec nazerat' inak a môžu tomu prispôbiť svoje právne a skutkové námietky. Postup, keď odvolací súd potvrdí rozhodnutie súdu prvého stupňa, pričom k záveru o vecnej správnosti výroku dospeje na základe odlišného právneho posúdenia veci, s ktorým účastníkov nezoznámi a nedá im príležitosť sa k nemu vyjadriť, je odopretím práva na právne vypočutie v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

27. V predmetnej veci dovolací súd z obsahu spisu zistil, že žalobcovia namietali v konaní absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi neb. G. K. a žalovaným z dôvodu absencie vážnej vôle u oboch zmluvných strán podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka (pozri napríklad zápisnice o pojednávaní na súde prvej inštancie zo dňa 27. 04. 2021 a 11. 06. 2021 alebo odvolanie žalobkyne 1/ proti rozsudku súdu prvej inštancie). Prvoinstančný súd sa potom pri svojom rozhodovaní zaoberal aj tým, či je dotknutý právny úkon absolútne neplatným pre nedostatok vážnej vôle podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že vychádzajúc z obsahu § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka náležitou právnou úkonu je vážnosť vôle, z čoho potom vyplýva, že právny úkon je urobený vážne, ak vôľa naozaj smeruje k urobeniu právneho úkonu a zhodnotením skutočností zistených vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že zmluva, pri uzavretí ktorej jeden z účastníkov úmyselne predstieral určitú vôľu so zámerom, aby tým vyvolal u druhého účastníka omyl alebo aby tým využil jeho omyl, nie je neplatná podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre nedostatok vážnej vôle alebo podľa § 39 Občianskeho zákonníka pre rozpor so zákonom. Odvolací súd, ktorý dospel k odlišnému právnemu posúdeniu veci ako súd prvej inštancie, vyslovil záver, že dotknutý právny úkon je podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka absolútne neplatným pre vadu vo vôle oboch konajúcich subjektov.

28. Z obsahu rozsudkov súdov nižších inštancií je tak zrejmé, že oba súdy pri právnom posúdení veci, aj keď s odlišným výsledkom, aplikovali ustanovenie § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorého aplikácie sa v konaní pred súdom prvej inštancie ako aj v podanom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie domáhala aj žalujúca strana. Z tohto pohľadu nemôže byť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu pre žalovaného prekvapivým. Žalovaný mal v priebehu konania možnosť skutkovo i právne argumentovať k otázke vážnosti vôle konajúcich strán pri uzatváraní dotknutej kúpnej zmluvy v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na strane odvolacieho súdu preto nevznikla povinnosť podľa § 382 CSP vyzvať strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

29. Nakoniec neobstoí ani posledná námietka, ktorou dovolateľ odôvodňoval uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP - nesprávne hodnotenie dôkazov-výpovede svedkyne V. Q. K. a pôvodnej žalobkyne-neb. G. K. súdmi nižších inštancií.

30. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov

(poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednávany nárok). Posúdenie návrhov na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 185 ods. 1 CSP), nie strán sporu.

31. Rovnako na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané sudy prvej a druhej inštancie ako skutkové sudy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, resp. súd prvej inštancie. Hodnotenie dôkazov je činnosť, pri ktorej súd hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov CSP a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

32. Zásada viazanosti zisteným skutkovým stavom neznamená, že dovolací súd je viazaný takou interpretáciou dôkazu, ktorá v sebe obsahuje ničím nepodloženú účelovo vytvorenú domnienku, ktorej jediným cieľom je vylúčiť danosť nároku. Rovnako túto zásadu nemožno interpretovať ako nemožnosť dovolacieho súdu reagovať na zjavný, ničím neodôvodnený, a preto arbitrárny skutkový omyl. Preto má dovolací súd právo vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04, III. ÚS 104/2022), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

33. Dovolateľ namietal, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil výpoveď svedkyne V. Q. K., keď konštatoval, že táto svedkyňa nepotvrdila, že mala na požiadanie matky žalovaného vyhotoviť práve kúpnu zmluvu ale potvrdila len skutočnosť, že bola matkou žalovaného požadovaná o pomoc pri vyhotovení nešpecifikovanej zmluvy a o vyhotovenie samotnej kúpnej zmluvy ju požiadala až po smrti svojej matky samotný žalovaný.

34. Dovolací súd k tomu uvádza, že skutočnosti, ktoré mal súd prvej inštancie podľa dovolateľa nesprávne zistiť z výpovede menovanej svedkyne neboli nijakým spôsobom relevantné pre rozhodnutie súdu prvej inštancie, resp. dovolacieho súdu. Súd prvej inštancie vychádzal pri svojom rozhodnutí zo záveru, že podpísanie kúpnej zmluvy neb. G. K. bolo prejavom vôle, ktorý bol uskutočnený v dôsledku omylu, pretože menovaná mala nesprávnu, resp. nedostatočnú predstavu o právnom úkone, ktorý urobila, nikdy nemala záujem previesť kúpnu zmluvou nehnuteľnosť na žalovaného. Vychádzal pritom zo zistených skutočností, že u menovanej išlo o prejav vôle smerujúci k uzavretiu darovacej zmluvy, resp. k zapožičaniu bytu na čas poskytnutia hypotekárneho úveru žalovanému ako aj jeho splatenia, čo jednoznačne potvrdila menovaná ako pôvodná žalobkyňa a aj v spore vypočutá svedkyňa, neskôr žalobkyňa 1/, t.j. jej dcéra W. Z.. Táto skutočnosť bola podľa prvoinštančného súdu potvrdená aj listinnými dôkazmi preukazujúcimi to, že zo strany žalovaného žalobkyni nebola vyplatená žiadna kúpna cena. Úmyslu pôvodnej žalobkyne uzavrieť darovaciu zmluvu so zriadením vecného bremena svedčí podľa súdu prvej inštancie aj to, že nebohá v predmetnej nehnuteľnosti riadne bývala, túto nerušene užívala a sama uhrádzala všetky náklady spojené s užívaním tejto nehnuteľnosti. Uvedené skutkové závery si osvojil aj odvolací súd, ktorý pri svojom závere o absolútnej neplatnosti dotknutej kúpnej zmluvy zohľadnil ešte aj ďalšiu súdom prvej inštancie zistenú skutočnosť svedčiacu o absencii vážnej vôle žalovaného pri uzatváraní tejto zmluvy - pristúpeniu k jej uzavretiu z dôvodu reparácie ním pociťovanej majetkovej krivdy nastalej v súvislosti so zbúraním rodinného domu v centre Mesta Nitry. Skutočnosti, ktoré tak mali byť súdom prvej inštancie zistené z výpovede svedkyne V. Q. K. sa teda nijako nepremietli do meritórnych záverov súdov nižších inštancií a ani prípadné nesprávne vyhodnotenie tohto dôkazu konajúcimi súdmi tak nemohlo dosiahnuť intenzitu zásahu do práva žalovaného na

spravodlivý proces.

35. Pokiaľ ide o výpoveď pôvodnej žalobkyne - neb. G. K., žalovaný namietal dôveryhodnosť jej výpovede z dôvodu jej psychického stavu, keď bola vyššieho veku, pacientkou psychiatrickej ambulancie a pod sp. zn. 13Ps/1/2017 sa na súde prvej inštancie viedlo konanie o obmedzenie jej spôsobilosti na právne úkony. Poukázal aj na to, že na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 28. 09. 2015 bolo upustené od výsluchu menovanej, nakoľko komunikačné schopnosti pôvodnej žalobkyne boli značne sťažené, pôvodná žalobkyňa nerozumela významu položenej otázky, na všetky otázky odpovedala rovnakou jednou naučenou odpoveďou, nepamätala si na udalosti z minulosti a strácala sa v časovom slede udalostí.

36. Z obsahu zvukovej nahrávky z uvedeného pojednávania súdu prvej inštancie dovolací súd zistil, že v uvedený deň nebolo bez ďalšieho upustené od výsluchu pôvodnej žalobkyne - neb. G. K. ale len od ďalšieho výsluchu, keď menovaná bola už vypočutá súdom, odpovedala na viaceré jeho otázky ako aj na otázky právneho zástupcu žalovaného. Z obsahu jej výsluchu nemožno podľa dovolacieho súdu usudzovať, že by odpovedala na otázky rovnakou, naučenou odpoveďou a aj keď vykazovala pri výpovedi určitú časovú dezorientáciu, z obsahu spisu nevyplývajú žiadne objektívne okolnosti, ktoré by menovanú robili v uvedený deň nespôsobilou výpovede. Posúdenie dôveryhodnosti výpovede menovanej s ohľadom na skutočnosti uvádzané dovolateľom mohol najlepšie urobiť súd prvej inštancie, ktorý tento dôkaz priamo a bezprostredne vykonal a mal najlepšiu možnosť posúdiť stav a správanie pôvodnej žalobkyne pri jej výpovedi. Dovolací súd môže len konštatovať, že vo výpovedi menovanej nezistil extrémne vnútorné rozpory, ani rozpor tejto výpovede s poznatkami získanými ostatným vykonaným dokazovaním. Okrem toho musí dovolací súd poukázať aj na skutočnosť, že skutočnosti zistené výpoveďou pôvodnej žalobkyne - neb. G. K. nečerpali súd prvej inštancie len z jej výsluchu dňa 28. 09. 2015 ale aj z jej predchádzajúceho výsluchu dňa 23. 11. 2011.

37. Zhrnúc uvedené dovolací súd nezistil, že by konanie bolo postihnuté dovolateľom tvrdeným závažným deficitom v dokazovaní (porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov), alebo, že by konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery boli svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ani v tomto smere tak nezistil dovolateľom vytýkanú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

38. Vzhľadom na uvedené závery najvyšší súd dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c) CSP odmietol v celom rozsahu ako neprípustné.

39. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

40. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.